

Lov om syketrygd

Lov om syketrygd av 6. juni 1930 for alle arbeidstakere var et stort gjennombrudd i sosialomsorgen. Alle lønnstakere var pliktige medlemmer i trygdekassen på det sted de arbeidet. Arbeidsgiveren pliktet å melde arbeidstakeren inn i trygdekassen. Trygdekassen var pliktig til å yte legehjelp under sykdom. Utgifter til transport til lege og sykehusopphold ble betalt, men legeutgiftene måtte dekkes av den enkelte. Loven gjaldt bare for personer med inntekt under et bestemt beløp. Som en konsekvens av 1930-årenes økonomiske depresjon kom det forslag om å spare på bidragene til sykestrygden, først og fremst for å lette de økonomiske belastninger på arbeidstakerne. Det vakte harme i legestanden, som man kan se av A. Brodals innlegg (Tidsskr Nor Lægeforen 1932; 52: 801–6). Forslaget vakte minner fra situasjonen 20 år tidligere, etter at den såkalte sykeforsikringsloven av 1909 ble innført i 1911.

Omkring det nye kontraktforslag

A. Brodal

Grunnen til det merkelige kontraktforslag av mars 1932 er som bekjent at Staten vil spare 1.8 mill. kr. på sine bidrag til sykestrygden, og denne sum er så lægene utsett til å betale. For å opnå dette foreslår man en drastisk reduksjon av kassenes lægehonorarer.

Men det verste ved hele forslaget er kanskje at hele systemet er forkastelig. Kontraktsystemet er i sitt prinsipp helt igjennem psykologisk uholdbart, og liksom alle upsykologiske forordninger og lover vil det føre til stadige misforståelser, mistenkeligjørelse, rivninger, misgrep og overgrep. Jeg behøver ikke å gå nærmere inn på dette. Enhver som gider tenke til bunns i saken, vil innse det. Og selv om den foreslåtte kontrollnevnd strever i sitt ansikts sved med det Sisyphos-arbeide å skifte sol og vind og fjerne misforståelsene, så vil den ikke nå frem til rettferdige avgjørelser som kan tilfredsstillе alle parter. En utenom-kontroll duer lite når den automatiske kontroll («selv-kontrollen») mangler.

Man må være opmerksomme på at kontrakter etter det nye forslag blir heftet med større praktiske ulemper og vanskeligere lar sig kontrollere enn de under l'ancien régime fra 1911 og utover (bedrøvelige ihukommelse). Også fra denne tid har vi eldre læger mange ikke nettopp så hyggelige minner. Både kasser og læger så på hverandre med mistankens skjerpede blikk – oftest uten all grunn. Og så snart avisene, og da især den læge-fiendtlige presse, fikk snusen i at noget var i gjære (og den snusen fikk de både fort og ofte), så antechambrete reporterne hos kassens folk. Og selv om disse ofte gav en nøktern fremstilling av saken, servertes den i avisen som fete sensasjonsartikler. [...] Ingen stand kan være tjent med å bli tilrakkert slik som vi blev den gang. Men hvis det nye forslag settes ut i livet, blir det sannsynligvis verre enn før, fordi tidene nu er mer pinaktige.